

državi. Zastopstva mest so stopila proti koncu sedanjega veka. — Kmet in delavec nista imela nikakih volilnih pravic, bila sta brezpravna. — Šele z ustavo si je pridobil mali mož v 19. stol. nekoliko volilne pravice. Izvzemši 5. kurije se voli le na podlagi posestva in davka; a ne krvnega in posrednega.

Ker današnje volilno pravo ni pravično razdeljeno med vse sloje naroda, zato se glasi: dajte nam tajno, direktno in občno volilno pravico.

Tovariš Možina pravi, da se danes bje boj za volilno pravico; zlasti delavstvo je zato vneto. Dobe se danes tudi ljudje, ki se pehajo za to, mari jim je pa toliko kolikor za lanski sneg. Posebno na Kranjskem se bje ta boj med klerikalno in liberalno stranko. — Klerikalcem pa ni za stvar, ampak le za nadvlado! — Tovariš Mrmolja omenja: Tudi jaz se strinjam z vsemi točkami vol. prava; a nekaj je, ki nas tišči. Da bi bilo ljudstvo omikano, da, a ono ni. Temu je pri nas pripomogla duhovščina, ki je ljudstvo učila do leta 1870., a izkazala se je za slabega učitelja. Kanzelparagraf naj se uvede. — Tovariš Medvešček zagovarja vse svoje in doda: Učiteljstvu je dolžnost, da ljudstvo poučuje. Učiteljstvo naj kaže pot. Mi moramo imeti svoje prepričanje, ne pa, da nam je drugi vsiljujejo.

Možina reče, da se strinja z vsem. Naša šola pa je naredila v dobi 30 let veliko; čudežev ne smemo zahtevati. Ljudstvo naj se izobrazuje povsod: v šoli, na shodih.

Predsednik stavi predlog Medveščkov na glasovanje, ki je bil tudi sprejet.

Dobi besedo tovarišica Lavrenčič, ki nam poroča o učiteljici in njenem stališču. V lepih besedah pojasni težavni položaj ljudske učiteljice na kmetih napram šoli, v privatnem in javnem življenju. Ponosne so učiteljice, da so učiteljice, ker se v tem stanu dožene največ omike, ki je mogoča slovenskim dekletom pri njih gmotnem stanju. Učiteljem je dovoljeno večje plačilo, a nam ne. Imamo isto delo. Zahvaljuje se, da se borimo zanje. Toži, da morajo učiteljice sedeti celo življenje pri tuji mizi in spati v tuji postelji.

V javnem življenju bi si želele več prostosti. Njim ni treba straž, one se same zavedajo svojega dostojanstva. Doma ne more človek vedno čepeti. Dobra družba človeka razvedri. Giblivo se prosto, nastopajmo samostojno. Manjka nam emancipacije. Gospodična obsoja z rezkimi besedami celibat učiteljic. Kliče: Združimo se, gg. tovariši, pa nam bodite vedno podpiratelji.

Medvešček pravi: Veseli me, da je gospica iz srca povedala, kje jih črevelj žuli. Vedno sem se potezal za vas, a bile so učiteljice našim težnjam zapreka.

Celibat je velika oslarija. Povsod bo že kmalu odpravljen, a na Goriškem ne.

Delovanje zunaj šole je do sedaj bilo ničevno. Upajmo, da se izboljša. Nastopite tudi ve, kjer je vaš tovariš. Zbirajte okolo sebe krog žen in deklet, učite jih.

Možina: Vidimo, da so ženske narodna zapreka. Ženske hodijo le v cerkev. Lepo bi bilo, da bi imele učiteljice v svojih vaseh društva, kjer bi poučevale petje, gospodinjstvo i. t. d.

Mrmolja pravi: Ženske so si zabile enkrat v glavo, da so pod okriljem moških in zato spe. Bile so malo samostojno misleče. Bile so orodje tistemu, ki jim je znal dobro dvoriti.

Mrljak pravi: Učiteljice so si vteple v glavo, da so nežni spol, a ta nežni spol ni, da bi se spustil v politično življenje. Njega naj varuje močnejša moška pest. A, drage, več poguma, več srca bi vam trebalo.

Medvešček: Odpirajo se vrata v javnost. Samostojno delo za stan, za narod. Mi smo ponosni na vas, ker imamo omikano ženstvo v stanu. Govorimo take stvari, ker želimo, da bi bile z nami enakopravne. Ven iz šole!

Predsednik pohvali gospico Lavrenčičevo. Pravi, da se danes marsikaj zdi nemogoče, a s časom pride vse. Stavi na glasovanje ta predlog: Učiteljice naj si ustanove v vaseh društva; pri vsakem zborovanju naj ena poroča o učiteljskih težnjah. Sprejeto.

Tovariš Tomažič poroča o našem stališču po konferenci. Smo vedno na mestu. Že znane stvari o jako perečem učiteljskem vprašanju, se niso rešile in tudi se ne bodo. Predlogi niso prišli na dnevni red konference, le ker so prišli z naše strani. Stališče naše po konferenci je še suho, ker nismo ničesar dognali. Delajmo, pomagajmo si sami. Predlaga: Predloge, tičoč se našega gmotnega stanja ali pa tudi dotikajoče se naših pravic pri konferencah, branimo z vsemi močmi. Zato naj se taki predlogi predložijo učiteljstvu že pred konferenco, to naj potem ustvari svoje stališče in eventualni nastop pri konferenčnem zboru v prilog svojih zahtev. Sprejeto! Nato predsednik zaključil zborovanje.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v letošnji I. številki to-le vsebino: 1. V. Bežek: Moj odgovor. — 2. Požegar: Preveč ne bo nikdar. — 3. Ivan Ivanovič: Šolstvo v tujini. — 4. I. Šega: Pedagoški utrinki (LXXXIX.—XCIII). — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

»Knjižnica za mladino«. — Urejuje E. Gangl, učitelj na pripravljalnici mestne realke v Idriji. Tiska in zalaga »Goriška tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Po daljšem prestanku izide v marcu 29. knjiga te knjižnice, namenjene naši mladeži. Ni častno za naše šolstvo, da se mora boriti to podjetje s tolikimi težkočami. Edino dežela Goriška stori svojo dolžnost. Med dosedanjimi naročniki, katerih ni bilo 400, je bilo na Goriškem naročenih čez 200 iztisov, torej nad polovico vseh. — Naravno, da je bilo treba počakati z nadaljevanjem toliko časa, da založnik proda kaj knjig ter krije vsaj glavne troške. — Po posredovanju založnika samega je kupil »Narodni sklad« v Gorici za šole gradiščanskega okraja (Njen laški okrajni š. svet nič ne stori za slov. otroke) za 300 K knjig (seveda s 33 $\frac{1}{3}$ % popusta), enako »Trgovska obrtna zadruga« otrokom v Gorici tudi za 300 K. Tem sta se pridružili dve štajerski posojilnici — in tako je prodano toliko knjig, da je večina primankljaja pokrita. — Zategadelj bo založnik dalje poizkušal srečo, ali je mogoče dobiti toliko naročnikov, da bi »Knjižnica za mladino« lahko izhajala brez takih desperatnih poizkusov ter bi ji bil obstanek zagotovljen.

»Knjižnica za mladino« izide letos v štirih trdo vezanih knjigah povprečno po 12 tisk. pol obsežnih. Naročnina znaša s poštino vred 3 K 20 v. ali 1 gl. 60 kr., t. j. po 40 kr. za vsako knjigo — kar je prav nizka cena.

Prosimo vse gg. tovariše, da pridobivajo naročnike. Vsaka šola bi morala dobiti vsaj po toliko iztisov, kolikor je razredov. — Najbolje je, ne odlašati, marveč takoj oglašiti se ter poslati naročnino na naslov: »Goriška tiskarna« A. Gabršček — v Gorici.

Knjige »Slov. Šolske Matice« so izšle. Ocenio pri- nesemo v bodočih številkah.

Izgubljena sreča. Spisal Rudolf Vrabl. O knjižici kaj več prihodnjič.

»Knjapovec.« Izhaja zadnji dan vsakega meseca v zvezkih, obsežnik 16 strani. Glavni urednik J. Okič-Jereb ravnatelj Knjapovega zdravilišča v Krapini. — Izdaja ga založarna »Goriška tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Letna naročnina 2 K. Vse prijatelje Knjapovskih nauk vabimo k sodelovanju. Spise, dopise itd. je pošiljati uredniku v Krapino, naročnino in oglase na upravništvo lista v Gorico. Naslov: Upravništvo lista »Knjapovec« v Gorici.

»Slovenski Sokol.« V Ljubljani je začel izhajati nov list »Slovenski Sokol«. Ime pove smoter. Na leto stane 2 K 50 h. Izhaja vsakega 25. v mesecu.